

بیانیه «کنفرانس تغییر اقلیم، پیامدها، سازگاری و تعدیل»

داده‌ها و یافته‌ها نشان می‌دهند که روند تغییر اقلیم در قالب گرمایش جهانی، تغییر الگوی بارش و آماده نبودن زیرساخت‌های موجود در رویارویی با این مخاطره جهانی، امنیت، ثبات و توسعه بسیاری از کشورها و جوامع را تهدید می‌کند. روندی که در آینده نزدیک ژرفا و گستردگی بیشتری آن هم در کشورهای فقیر و کشورهای روی نوار بیابانی جهان خواهد داشت. در این میان، طی چند دهه اخیر، برخاسته از پیامدهای تغییر آب و هوا و موقعیت جغرافیایی ایران بر روی نوار بیابانی کره زمین بر تعداد و ژرفای مخاطرات محیطی کشورمان افزوده شده و هزینه‌های جانی و مالی کلانی بر کشور تحمیل کرده است. بیم از رخدادهای یاد شده کارشناسان و پژوهشگران کشور را واداشته است که در پی راه‌کارهایی برای مدیریت پیامدهای تغییر اقلیم باشند. از چنین منظری، دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی با همکاری قطب علمی تحلیل فضایی مخاطرات محیطی این دانشگاه# در همکاری با دیگر سازمان‌ها، مراکز علمی و کارشناسان «کنفرانس تغییر اقلیم، پیامدها سازگاری و تعدیل» را در تاریخ ۲۱ خرداد ۹۸ برگزار کرده است. طی این همایش مقالات متعددی به صورت شفاهی و پوستر دریافت و ارائه شد. سخنرانان کنفرانس و مقالات رسیده به همایش، سویه‌ها و پیامدهای مختلف فرایند گرمایش جهانی را بررسی و واکاوی کردند. بن‌مایه بیشتر مطالب مطرح شده در کنفرانس ناظر بر مواردی هستند که در زیر به صورت خلاصه آمده است:

- ۱- فرایند تغییر اقلیم روندی جهانی است اما مدیریت بازتاب‌های آن، نیازمند رویکرد محلی است. بدین معنا که همه کشورها و جوامع باید در راستای تعدیل آن گام بردارند و برنامه‌ها و راهبردهای کلان ملی را بر بنیاد این واقعیت پایدار هماهنگ کنند. در کشور ما نیز کارگزاران و دست اندرکاران ناگزیر از پیمودن چنین مسیری هستند. از این رو، هماهنگ با فعالیت‌های جهانی، بایسته است برای کاهش سوخت‌های فسیلی، برنامه‌ریزی و اقدام لازم و پایدار به عمل آید. #

۲- پژوهشگران و دانشگاهیان کشور موظف هستند به منظور افزایش آگاهی عمومی و ارائه راه کارهای مناسب به متولیان امر، برای تعدیل بازتاب‌های تهدیدگر امنیت، ثبات و توسعه برخاسته از این مخاطره بزرگ تاریخ بشر، کوشش پیگیرانه و مسئولانه داشته باشند. بی‌گمان، موفقیت مدیران کشور نیازمند یاری و پشتیبانی دانشگاهیان است. فرمان ریاست محترم جمهوری در زمینه بررسی سیلاب‌های اخیر، نمود و نمونه‌ای از این دغدغه‌هاست. امید است کارشناسان و پژوهشگران به ویژه دانشگاهیان در این باره اقدام پیگیرانه و مسئولانه داشته باشند #

۳- در میان متخصصان پیونددار با پدیده تغییر اقلیم، اقلیم‌شناسان نقش محوری و راهبردی دارند. از آنجا که تغییر اقلیم فرایندی طولانی‌مدت، کند رونده و پیامدهای آن ماندگار است، اقلیم‌شناسان کشور باید افزون بر شناخت ماهیت اقلیمی کشور برای تعدیل و سازگاری با این فرایند تهدیدگر، اقلیم‌مدیران و آگاه سازی جامعه را به عنوان واجب علمی-ملی سرلوحه کار خود قرار دهند. #

۴- افزون بر کاهش سوخت‌های فسیلی توجه به محیط‌زیست و حفظ پایداری و تاب‌آوری آن بایسته‌ای گریزناپذیر است. این اقدام علاوه بر توسعه فناوری‌های پاک، نیازمند اصلاح و اعتلای اخلاق به‌ویژه اخلاق محیطی است. از این رو، انتظار می‌رود نظام آموزشی کشور و کارگزاران مربوطه به‌گونه‌ای عمل کنند که فرزندان این سرزمین از همان آغاز با مسائل و ارزش‌های محیط زیست و شکنندگی‌های آن آشنا شوند و طی زندگی خود، محیط زیست را آرج نهند و برای پایداری و پاسداری آن اقدام کنند. #

۵- مهم‌ترین راه دستیابی به محیط پایدار کنترل مصرف است. نیازهای بوم‌شناختی انسان برای بقاء بسیار کمتر از مقداری است که امروزه مصرف می‌کند. از این رو، برنامه‌های آگاه‌سازی جامعه که در کلیت خود وظیفه همه دانشگاهیان به ویژه جغرافیدانان است باید به گونه‌ای هدایت شود که انسان‌ها فقط به اندازه نیاز طبیعی‌شان از محیط بهره‌مند شوند. از این رو، انسان امروز، ناگزیر به بازنگری از ابعاد گوناگون مصرف و کاستن از روند نابودی منابع و بنیادهای زیستی است. #

۶- گزارش‌ها و پیش‌بینی‌ها گویای آن هستند که از ده ابرچالش کشور سه مورد «بحران تأمین آب»، «گردوغبار» و «پیامدهای بحران آب» کاملاً و مستقیماً ماهیت جغرافیایی دارند و پدیده تغییر اقلیم به نوعی در پیدایش، گسترش و ماندگاری آنها نقش دارد. در این میان، بیشترین و آشکارترین بازتاب تغییر اقلیم، دگرگونی الگوی بارندگی و کاهش بارش بوده که به تهدید امنیت آبی کشور طی دو دهه اخیر انجامیده و پیامدهای‌های آن مناسبات هیدروپلیتیک کشورمان در مقیاس فروملی تا منطقه‌ای را به چالش کشانده است. چالشی که راه‌کاریابی و مدیریت آن نیازمند همکاری جامعه جغرافیایی کشور با نهادها و سازمان‌های پیونددار با چالش «بحران تأمین آب» است. #